

Usmeritve in instrumenti za zmanjševanje emisij TGP

Matej Gasperič

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

Konferenca: Prehod v nizkoogljično družbo v času krize – kako in kdaj ?, GZS, 12.11.2012

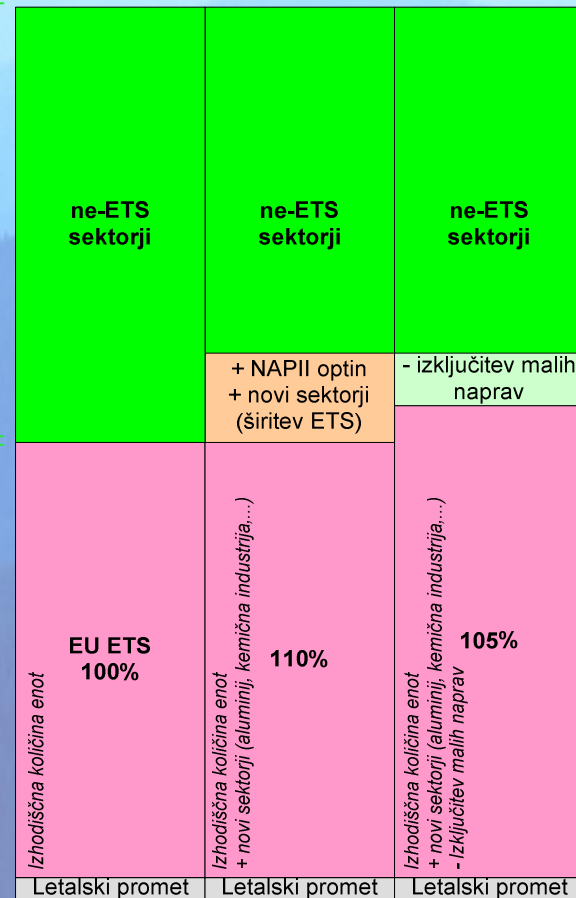
EU arhitektura zmanjševanja emisij TGP za obdobje 2013-2020

Kyotsko obdobje – nacionalni cilji

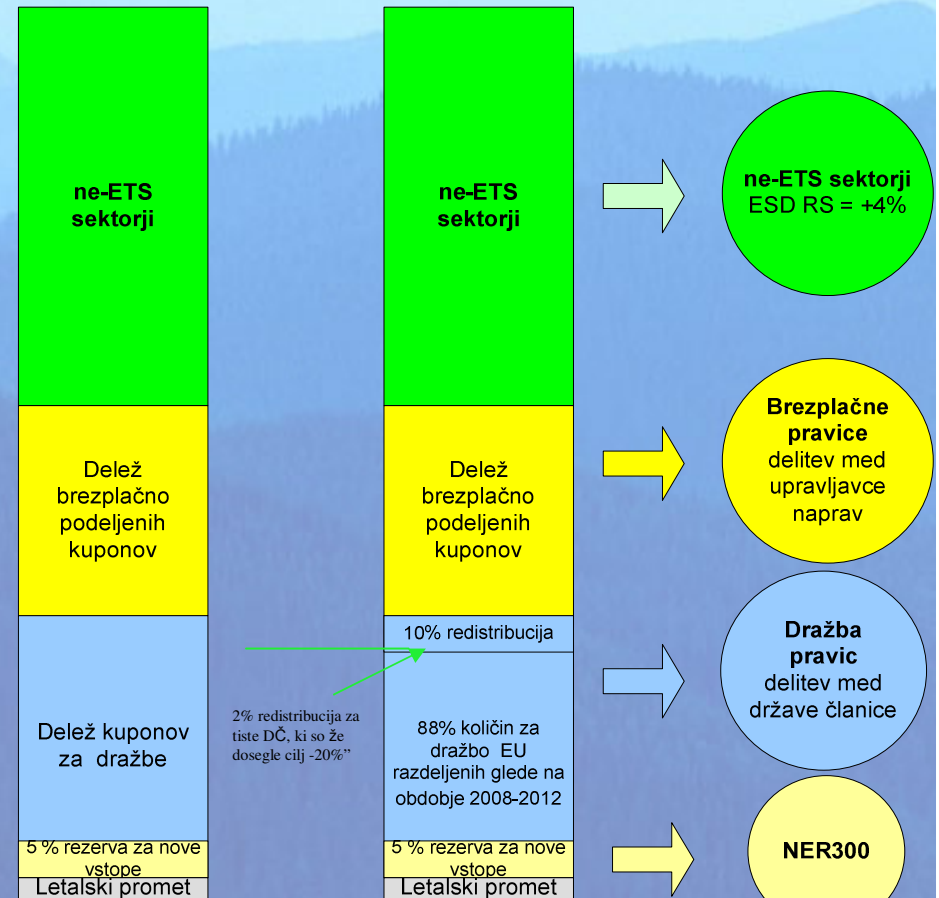
Post-kyotsko obdobje – 1 x Cilj EU-27

1x Cilj EU-27

27 x Nacionalni cilji

Določitev skupne količine pravic za proces avkcije v državah članicah

ne-ETS sektorji
ESD RS = +4%

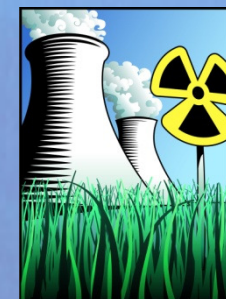
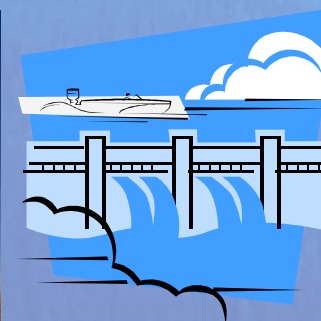
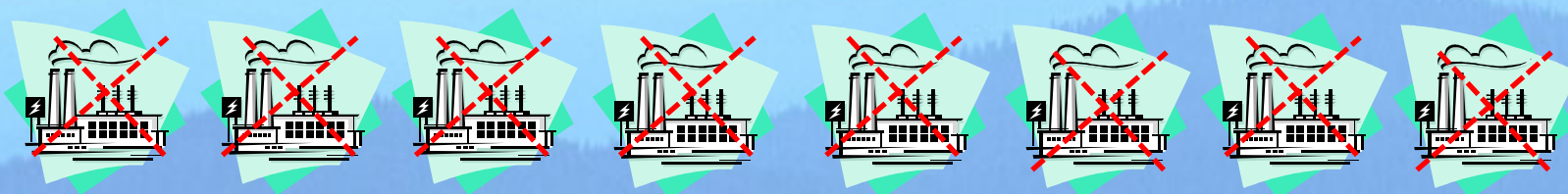
Brezplačne pravice delitev med upravljavce naprav

Dražba pravic delitev med države članice

NER300

EU-ETS kot instrument za zmanjšanje emisij

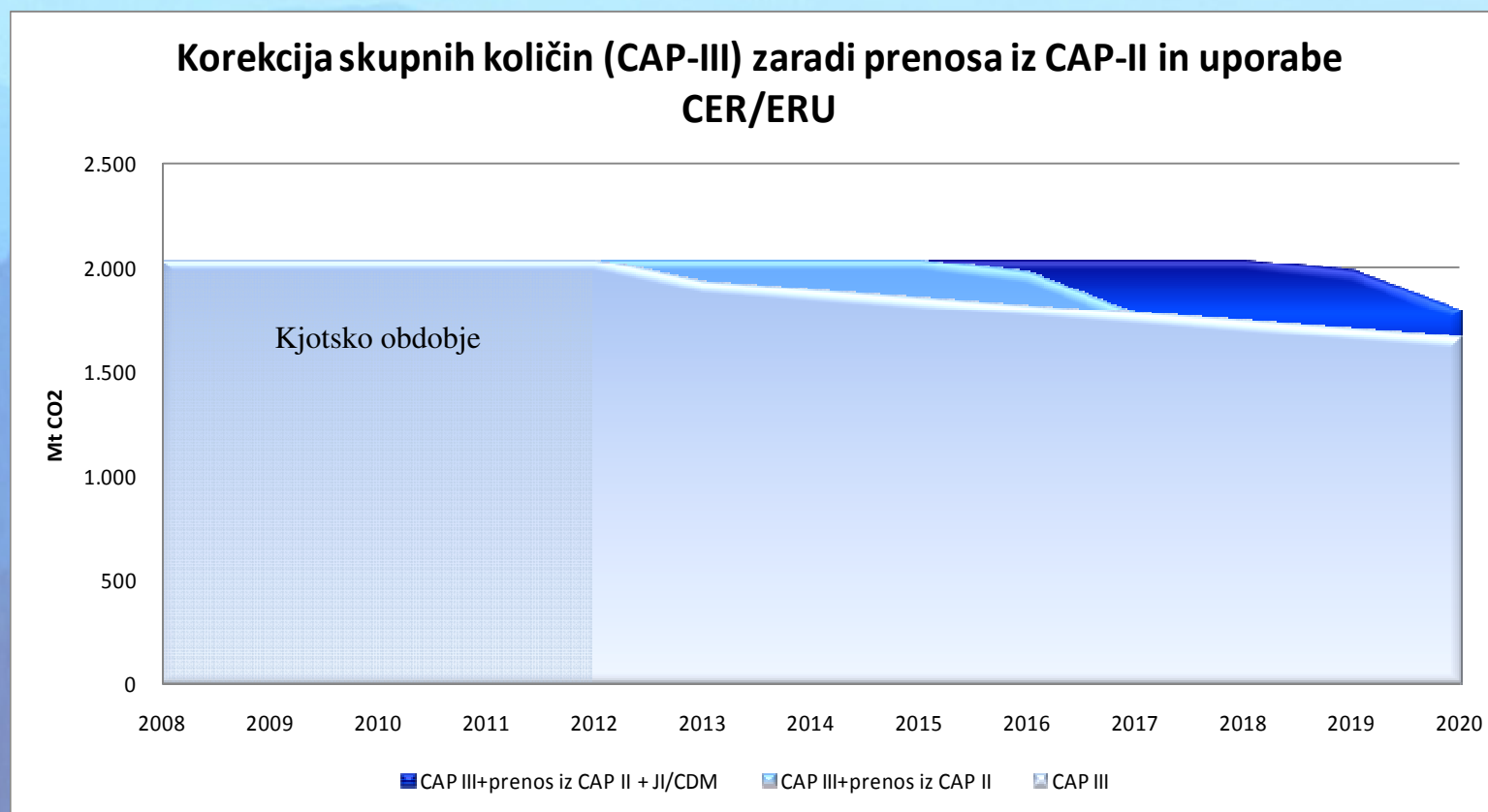
- CAP (2013) - 2039,1MtCO₂
- Se zmanjšuje vsako leto za 37,4Mio t CO₂ pravic do emisije s TGP (v principu)
- zmanjšanje se ne konča leta 2020, temveč se nadaljuje do revizije ETS direktive

EU-ETS kot instrument za zmanjšanje emisij

Izzivi:

- v EU-ETS je velik višek CER/ERU iz obdobja 2008-2012 [f (okoliščin v katerih so bil izpogajan PEP)]
- v EU-ETS je višek EUA iz obdobja 2008-2012 ; [f (prevelikih alokacij, kasnejše gospodarske krize)]
- stanje poslabšujejo še nekatere DČ, ki prodajajo preostale EUA iz rezerve za nove naprave na dražbah

V principu se CAP zmanjšuje, v praksi pa zmanjšanja -1,74% ni in ga do leta 2020 ne bo moč občutiti

EU-ETS kot instrument za zmanjšanje emisij

Izzivi: kako povišati ceno EUA v EU-ETS ? ;“backloading”

- Formalno časovno razporeditev avkcij predlaga EK. Formalno je tako omogočeno, da se po postopku komitologije sprejme t.i. “backloading”. V principu se količine avkcijskih pravic pomakne bolj proti letu 2020 in s tem povzroči, da je v naslednjih letih v “obtoku” manj emisijskih kuponov.
- Posledično to pomeni, da v primeru takšnih intervencij v sistem trgovanja z emisijami toplogrednih plinov lahko v relativno kratkem času pride do porasta cen EUA.
- Ocene o potrebni količini “backloadinga” se razlikujejo in znašajo vse od 1,2Bio tCO₂ do 1,7Bio tCO₂ in več.
- Sprejetje zakasnitve pa je šele prvi korak k zagotovitvi potrebne višine cene emisijskih kuponov, ki bi na srednji rok spodbujala prehod v nizkoogljično družbo.
- Za doseganje željenega učinka mora tej zakasnitvi slediti še izvzem/ parkiranje / uničenje emisijskih kuponov.
- Porast cen bi koristil tako tistim upravljavcem naprav, ki predvidevajo investicije v ukrepe zmanjšanja emisij (URE, OVE), kot vsem proizvajalcem električne energije pri prehodu na manj ogljično intenzivno proizvodnjo električne energije.
- Nenazadnje bi višji nivoji cen emisijskih kuponov pomenil tudi več prilivov v proračune DČ iz naslova avkcij emisijskih kuponov.

EU-ETS kot instrument za zmanjšanje emisij

- Za industrijo je pomembno, da se CL status naprav ne bo bistveno spreminjal vse dokler ne bo sprejet mednarodni sporazum o podnebnih spremembah (in morebiti ne niti po tem, odvisno od vsebine tega sporazuma)
- Harmonizirana brezplačna podelitev emisijskih kuponov za obdobje 2013-2020 v principu zagotavlja enakopravno obravnavo upravljavcev naprav na nivoju EU-27.
- V praksi pa lahko pride do izkrivljanja enotnega trga EU na podlagi člena 10a(6) direktive o ETS lahko države članice odobrijo državno pomoč v korist sektorjev ali delov sektorjev, ki veljajo za izpostavljene visokemu tveganju premestitve emisij CO₂ zaradi stroškov, povezanih z emisijami toplogrednih plinov, vključenih v ceno električne energije, z namenom, da se ti stroški nadomestijo v skladu s pravili o državni pomoči.
- Intenzivnost pomoči ne sme presegati 85 % upravičenih stroškov v letih 2013, 2014 in 2015, 80 % upravičenih stroškov v letih 2016, 2017 in 2018 ter 75 % upravičenih stroškov v letih 2019 in 2020.

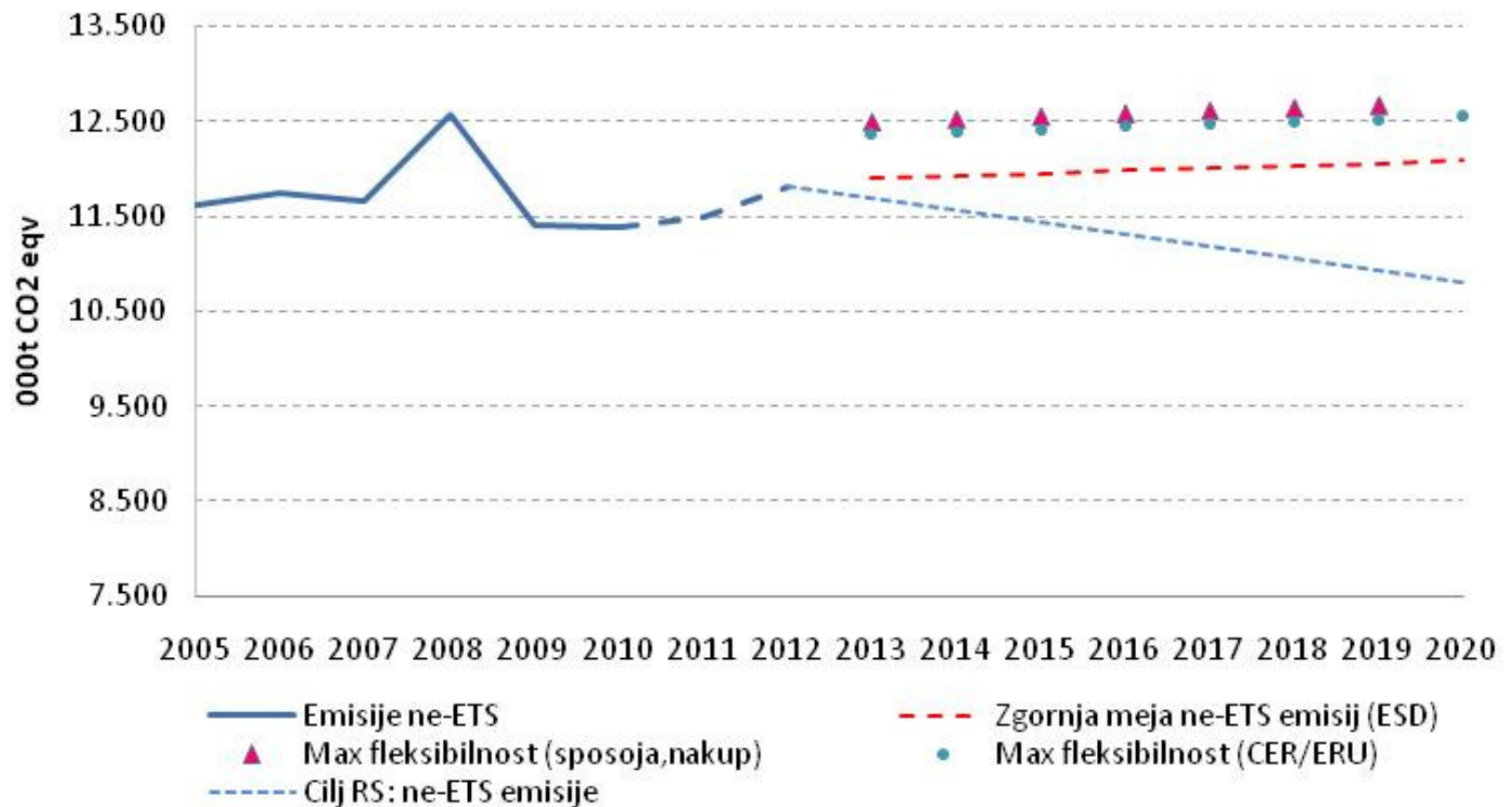
EU-ETS kot instrument za zmanjšanje emisij

■ Glede na dejstvo, da je trenutna cena EUA (cca 8€/tCO₂) bistveno pod izhodiščno ceno (16€/tCO₂) iz PEP, v tem trenutku ne vidimo potrebe po aktivaciji mehanizma državnih pomoči, ki so iz tega naslova možne v sledečih sektorjih.

Usmeritve zmanjšanja emisij v ne-ETS sektorju do leta 2020

Cilji RS v ne-ETS sektorju

Instrumenti v ne-ETS sektorju

-ekonomski instrumenti (ZVO)

-vse dajatve (CO₂(od leta 1996), F-plini (od leta 2008), odlaganje odpadkov, odvajanja odpadne vode, odpadna elektronska oprema, izrabljena motorna vozila,...)

-finančna jamstva (za odlagališča odpadkov)

-ekonomski instrumenti (EZ)

-npr. prispevek za povečanje učinkovitosti rabe električne energije in dodatkov k ceni toplote in k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti

-“feed-in” tarife

med ekonomske instrumente po klasifikaciji OECD spadajo tudi

-trošarine na energente in električno energijo, davek na motorna vozila [f(CO₂/km in AQ parametrov) z letom 2010]

-letna dajatev na uporabo vozil v cestnem prometu [za tovorna vozila f(AQ parametrov)]

- finančni instrumenti: namenska sredstva proračuna (MGRT, MZIP, MKO,...), kohezija, EKO SKLAD, Podnebni sklad (od 2013 dalje)

Instrumenti - Ekvivalentni ukrepi in nova Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo CO₂

- Višina CO₂ dajatve se z 1.1.2013 poveča iz 12€/tCO₂ na 14,4€/tCO₂ (že izvedeno)
- Uredba ne bo več predpisovala možnih sklopov ukrepov (priloga 3 se črta), pač pa bo za male naprave določila nivo do katerega bo obremenjevanje okolja z emisijami CO₂ brezplačno in obveznosti ter fleksibilnost v primeru preseganj dodeljene količine emisij
- Delno omejena fleksibilnost za male naprave nad 20MW
- okoljska integriteta ostaja nespremenjena (monitoring, poročanje, preverjanje v okviru rednih aktivnosti CURS/ IRSOP)
- zmanjšujejo se administrativne obremenitve - ukinja se dovoljenje za “oproščenega proizvajalca” in razbremeni upravljavce naprav in CURS
- oprostitev ne bo več vezana na goriva iz dovoljenja za oproščenega proizvajalce pač pa na obseg emisij zajet v načrtu monitoringa
- uvaja se nov segment naprav “de minimis” (CL, vhodna toplotna moč vsaj 10MW ali poraba v letu 2010 1MioSm³ ZP oziroma 700t naftnih derivatov) - oprostitev CO₂ dajatve do skupne višine 200.000€ (v zadnjih 3 letih)
- Sprememba uredbe bo predvidoma posredovana v javno obravnavo dne 12.11.2012.
- Predvideno sprejetje s strani Vlade RS je 20.12.2012
- Datum uveljavitve – 1.1.2013
- Ustavijo se vsi začetni in nedokončani postopki izdaje dovoljenja za “upravičenega proizvajalca”, vsa morebitna izdana dovoljenja za leto 2013 pa se razveljavijo.

Instrumenti: Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo CO₂

F-plini

Problem, da na nivoju EU problematika F-plinov še ni naslovljena na harmoniziran način.

- Poleg RS imajo dajatev na F-pline še nekatere DČ (npr. Danska, delno tudi Hrvaška)
- Prehodne določbe so višino CO₂ dajatve precej skokovito stopnjevale, kar povečuje problem nelegalnega vnosa F-plinov v državo (prost pretok blaga znotraj EU-27), povečuje sivo ekonomijo ter zmanjšuje konkurenčnost storitvene dejavnosti (npr. avtomobilski servisi,..)
- Predvidoma se bo višina dajatve vrnila na nivo iz leta 2011. (40% višine dajatve, ki bi jo morali zavezanci plačevati v letu 2013)

Instrumenti v ne-ETS sektorju

Podnebni sklad:

- v proračunu RS za leto 2013 je predvideno, da bo za podnebni sklad namenjeno 50% prilivov iz naslova avkcij emisijskih kuponov.(cca 18Mio€)
- MKO bo predvidoma pripravil program sklada za podnebne spremembe, ki ga bo sprejela Vlada. Sredstva bodo lahko skladno s spremembo ZVO namenjena za enega ali več namenov opredeljenih v členu 10a(3) Direktive ETS.

Zaključek

Usmeritve ? z emisijami navzdol ! že včeraj !

- Ne glede na dejstvo, da se EU-ETS ne konča z letom 2020, bo morala EU kmalu pričeti z intenzivno razpravo o
 - ◆ ciljih za leto 2030, 2040.
 - ◆ s kakšnimi ukrepi in spodbudami nasloviti razliko med bazičnim scenarijem emisij in potrebnimi vmesnimi cilji za leta 2030, 2040 za doseganje cilja v letu 2050
 - ◆ kako kljub zaostrenim okoljskim ciljem zagotoviti ustrezno konkurenčnost industrije na teritoriju EU
- potrebno bo uskladiti ambicioznost ciljev “od zgoraj navzdol” z ukrepi/spodbudami “od spodaj navzgor” (tu ima EU nekaj več težav)
- “EARLY MOVER”-ji bodo kmalu (in dolgo) želi sadove svojega prehoda v nizkoogljično družbo, svojo “žetev” pa prodajali tistim, ki bodo vztrajali na “visoko ogljični poti”. (v EU-ETS nekateri upravljavci naprav sadove že žanjejo – preko povečane količine brezplačnih emisijskih kuponov)
- Zlasti za investicije v industriji je pomembno, da ima industrija v EU ne glede na lokacijo/državo enakopraven dostop do instrumentov za zmanjšanje emisij, ki ne smejo biti odvisni od zmožnosti/nezmožnosti posamezne države, da te instrumente podpira/aktivira.

Hvala za pozornost

matej.gasperic@gov.si

